

מסורת הש"ס

^(א) [גיר' ע"י רבה בר מרח' (ז) לעיל מז. סכ.; א] [לעיל מז. ע"ש,] (ד) סוכה טז. [ע"ש] כמה שנייים נס. כפולגמא דנ"ש וז"ה אימא שס להפיק וע"ש תוס' טז: ד"ה ב"ש,] (ה) נקדה המטה וכו"ף גרסין בין מלמעלה בין מלמטה וכו' ועי' תו"ש ד"ה ב"ן,] (ו) [לקמן 55,] (ז) יש גרסין כאן סבור היה רבי שזה עשיר יותר מכן גווייס,

‏»‏

תורה אור השלם

1. ישב עולם לפני אלהים חסד וְאָמַת מִן יִצְחָרָה: תהלים סא ח

‏»‏

הגהות הב"ח

^(א) רש"י ד"ה אימתי וכו' שומעין חסד ומומתין: ^(ב) ד"ה למעלה ממש סמוך לשפתו: ^(ג) תו"כ ד"ה קורה וכו' יורדין וסומתין יהא בין חלל המחיצות ד' וכו' לפחות מלרבעה החלל (א): ^(ד) בא"ד נבזר שכן שמי חצירות ונתנה על רחצה וכו' למה נריך קורה כ"ל ותיבת שם נמתק: ^(ה) בא"ד וק"ל נמי כרנא לגבי אפי' ג"כ ע"י תוס': פ"ק דף טו בד"ה אביי לטעמיה: ^(ו) בא"ד גבי הא דקאמר כגון שקיה:

‏»‏

גליון הש"ס

גמ' ובי' מכבד עשירי. בלקוטי מהר"ל שםע ממנהי"ס סג"ל ד"ל מתוך שכי' עלמזו היה עשיר מופלג לכן הרגיל עלמזו לכבד עשירים כדי להתלמד להעם שיכבדו ג"כ אותו בשביל שגור ולא בשביל תורתו של ראה להשתמש בכמהה של תורה לטוב ענדה להתגדל בה עמ"ל: תוס' ד"ה קורה וכו' דאפילו קורה בשום מחיצה דאורייתא ע"י לעיל דף ט ע"כ מדה' מניח:

‏»‏

לעזי רש"י

קביליא"א [קביליא"א]. יתר, וז' יז.

‏»‏

מוסף רש"י

ר' יהודה אומר אינו אוסר. הואיל ואינו בעיר (דע"ל מז.). נכרי אוסר. אף על פי שאינו בעיר שהרי יכול לבא ואין זה הסתם מן הלב. אבל ישראל שמהלך מכאן ולא בא מערב שבת הסיח לצינו מלגו כל השבת שהרי לא יבא, הלכך ממאן דלית לה להך דירה בעלים דמי (טו). לשבות אצל בתו. ממשא אפילו בלאתה עייר (טז). בור שבין שתי הצדירות. חזיו כחצר זו וחזיו כחצר זו ומחיצה בין החצרות ומהלכת ותלויה על פי הצור ואין פתח ביניהם לערב זו עם זו ארץ ממלאין מומנו בשבת. לא זו ולא זו, לפי שממיו חצר זו נבנה ולא (טז).

תלויה מתחת גמס, דקל הוא שהקילו חכמים במים אבל מחיצה החוצלת את החצירות ומהלכת על פי הצור שלא נעשה בשביל המים תלויה מתחת, מורכב הפירושה בנדרות הרבים ונאסרה בעולטול ויש בה קורה, ראשיה מותרים על פני פי הצור, ואע"פ שלא נעשים בשביל המים, דקא סביר מחיצה תלויה מתחת בחצרות אפילו כל טלטול (טז).

פנו מקום לבן מאהים מנה.
" כלומר מקום חשוב יותר בין גדולים לפי כבוד עשרו: אציו של זה. צווייס: כנלים הללו. צנגדים הללו שאין נראה עשיר כל כך: אימתי ישב עולם. בזמן שיש בו עשירים שגומלין ^(א) ומומתין מוזנות לעניים והם יצארוהו: מן. לשון מוזנות: כגון

יסד של מחרישה.
קבילי"א הוא תפיסת יד: דבר הניטל בשבת. אינו תפיסת יד ואוסר דאי בעי שקיל וסדי ליה לצראי: עששיות. של צרול מחיכות גדולות: **בתנ"י** הרי זה אוסר. לדירה בלא בעלים שמה דירה: אינו אוסר. דלאו שמה דירה: רבי יוסי. נמי סבירא ליה לאו שמה דירה מיהו נכרי אוסר שמה יבא היום: הסיע. הסיח דירת ביתו מלגו: **גמ'** ודוקא כסו. דעבד איניש דדייר אלל חתנו אלל בנו אין אדם מסים דעתו מביתו לדור אלל כלתו שמה מתקוטט ואלא: כנגא. וזכר כגון חתנו: גורייסא. נקדה כגון כלתו: **בתנ"י** נור שצין שפי חצירות. חזיו צזו וחזיו צזו: אין ממלאין הימנו. שזה ממלא מרשות חצירו אל"כ כו': **בין מלמטה.** בגמ' מפרש: **בין מסוך אוגנו.** אע"פ שאינה נוגעת במים קל הוא שהקילו חכמים במים דלאמר ביה גור אחיה למחיצה ובלבד שתהא בתוך אוגן הצור שתראה כהפסקה: **מן הכותל שצנייהס.** שמפסקת בין החצירות ומפסקת על פני הצור ואע"פ שאינה נכנסת לתוך אוגנו: **גמ'** למטה. דקאמרי ד"ש:

למטה ממש. סמוך למים ואין נריכין ראשי קנים ליגע במים: **למעלה.** דקאמרי ד"ה: **למעלה ממש.** סמוך ^(א) משפתו מלמעלה אם יראה דיו צכך: **וזה וזה צבור.** אפילו לצ"ה נריך שתהא כל מחיצת עשרה מאוגן הצור ולפנים: **ורבי יהודה אמר למטה.** **דב"ש:** **למטה מן המים.** שתהא המחיצה תחוצה בקרקעית הצור: **למעלה.** דצ"ה: **למעלה מן המים.** ובהא מקילי שאין קנים נריכין ליגע במים אבל למעלה ממש לא. מעלה דרב יהודה הוא מטה דרב הונא:

דעריכי מיא. תחת המחיצה: **הא עריכי מיא.** על המחיצה פעמים שהמים עמוקים מעשרה: **שיראו ראשי קנים.** הוליונים: וסו. לרב יהודה נמי אליבא דצ"ה דלאמרי למעלה מן המים סמוך למים אבל רחוק מן המים לא: **מ"ש למעלה ממש.** דהוא רחוק מן המים דלא שאין מחיצת הפסק ייכרת במים ועריכי מיא להדיא למטה נמי מאי הפסק איכא הרי אין נוגעין במים: **שישקע ראשי הקנים.** התחתונים ובהא פליגי דבית שמאי בעו מחיצה המפסקת על התהום וצ"ה בעו היכר מחיצה: **קורה ד' מסרס כחורבה.** קורה התחוצה מחומה לחומה כחורבה כדרך חורבות הגופלות ונשארים בהן קורות ויש ברחבה חרצעה והיא מוטלת על רחבה מותר לטלטל תחתיה דלאמר שני חודיה יורדין וסומתין דסבר לה כרבי ישמעאל כר"י דלאמר [לקמן ע"ב] מחיצה תלויה מתרת ולית הלכתא כוותיה. ולהכי נקט חרצעה דכי אמרת חודיה יורדין וסומתין יחא בין חלל המחיצות חרצעה דמחיצה העשויה לפחות מחלל חרצעה אינה מחיצה:

מתרת

בין מלמטה. סמוך למים, בין מחוץ ארגנו. כלומר בין מלמעלה רחוק מן המים, ובלבד שתהא בתוך אוגן של צור, דמוכחא מילתא דבבביל אונן המים נעשים, ומפרשין טעמא (לקמן) שמחיצה תלויה מתחת גמס, דקל הוא שהקילו חכמים במים אבל מחיצה החוצלת את החצירות ומהלכת על פי הצור שלא נעשה בשביל המים אינה מתרת, דאין מחיצה תלויה מתרת גמס אלל הנעשים בשביל להסיר מלי המים, כגון מוצטרס שעלמנה מן הים, דמתן (שלא נוסף): דעשין לה מחיצה תלויה וכגון זו שבתוך אוגן הצור (סוכה טז.). מלמעלה. דיו אם עשאה מלמעלה ממוך אוגנו (טז טז.). מן הכותל שביניהם. אותה הנעשים לתוך בין החצרות ותלויה על פני פי הצור, ואע"פ שלא נעשים בשביל המים, דקא סביר מחיצה תלויה מתחת בחצרות אפילו כל טלטול (טז). קורה ארבעה מתרת בחורבה. מורכב הפירושה בנדרות הרבים ונאסרה בעולטול ויש בה קורה, ראשיה מותרים על פני שני ימידות, מותר לטלטל תחתיה, דלרבע פיומיה יורדין וסומתין, צ' נלדה וכו' בראשיה (לקמן טז.).

דעריבי מיא.
פי' ואין היכר הפרשה צנייהס אלל אם יש היכר אע"פ שהמים באים מצד זה לצד זה לא קפיד דאי הוה קפיד לא היה מועיל אפילו מחיצה של צרול כדאמרין במי שהוליאווהו ^(לעיל דף מז.): **צריך שיראו ראשי קנים למעלה מן המים טפח.**

ואין נראה כפירוש הקונטרס דצ"ש בעו מחיצה מפסקת עד התהום אלל שתהא י' טפחים בתוך המים ואפילו המים עמוקים הרבה ועריכי מיא מתחת המחיצה סגי בזהי לצ"ש כיון שיש היכר מחיצת עשרה בתוך המים וצ"ה בעו היכר מחיצת עשרה למעלה חוץ מן המים וטפח בתוך המים כדקאמר נריך שישקע ראשי קנים במים טפח: **קורה ארבעה** מתרת בחורבה. פי' כקונטרס להכי נקט רחצ חרצעה דכי אמרת חודין יורדין וסומתין ^(א) יהיה בין חלל המחיצה ד' דמחיצה העשויה לפחות מארצעה חללה לא שמה מחיצה משמע מתוך פירושו דכי אין צו ד' נמי היה אומר פי תקרה יורד וסותם מרוח אחת אם הוי שאר הרוחות מוקפות מחיצה והוא עלמנו פירש קורה חרצעה מתרת במים צבור שצין שפי חצירות ^(א) ונתן על רחצה בלמנע הצור למעלה ולדבריו התם למה נריך שם קורה חרצעה כיון שהחצירות מוקפות מחיצה ואין נריך כי אם להפסיק ועוד קי"ל כרב דלאמר פי תקרה יורד וסותם וקי"ל ^(ב) נמי כרבא לגבי אביי דקורה משום היכר ולא משום מחיצה היינו משום דצקורה שאינה רחצה כי אם טפח לא אמר פי תקרה ויורד וסותם עד שיהא רחצה חרצעה והכי נמי מוכח פ"ק דשבת (דף טז.). גבי איסקופה דלפי תקרה צעין רחצה חרצעה גבי ^(א) דקאמר כגון שקירה בשתי קוראות ואין בלחד ד' כו' ולאצי נמי דקא אמר קורה משום מחיצה נראה לר"י דלא הוי אינר מדרבנן כמו למאן דלאמר משום היכר אלל דסבר אצי דמשום היכר לא היו ממירין חכמים את המצוי אלל שעשאוה כמחיצה דפי תקרה ולא הוי קורה משום מחיצה פירושו כמו למי משום מחיצה דהוי דאורייתא כדאמרין צפ"ק (דף יב.): הכשירו צלמי הזורק לתוכו חייב והא דקאמר צפ"ק (ג"ו) שס: אמילמיה דרב יהודה דלאמר מצוי שאינו ראוי לשימוף הכשירו צלמי הזורק לתוכו חייב הכשירו ותו הא דאמר רב יהודה למעלה למעלה מן המים שנהא למעלה ממשי וזה בבור ורב יהודה אמר י למטה למטה מן המים אמר ר' יוחנן לו שיבא היום בחצירו. וכל היכא דחיישין דלמא אתי בשבת אסור, מתני', בור שבין שתי חצירות אין ממוליץ ממנה בשבת אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוה י' טפחים כו'. אמר רב הונא למטה דקתני במתני' למטה בבור קרוב למים. למעלה למעלה ממש וזוהו על שפת הבור ממוכו. ורב יהוד' אמר למטה מן המים, כלומר הקנים משוקעין במים למטה מן המים [ט'] טפחים. ונראה הקנים למעלה מן המים טפח. למעלה למעלה מן המים. צריך להיות מחיצת הקנים שהיא י' טפחים נשקעת בתוך המים טפח. פי' חייש רב יהוד' שלא יהיה זה דולה מחצוי הבור והוא רשות חבירו, וכן זה משל זה. לפיכך מצריך ראשי הקנים שיהיו בולטין מן המים למעלה טפח. או חוצבין ראשי הקנים במים טפח. למנוע הרלי מליילך ולחצוב המים מרשות חבירו. (ואי לא) [ואלא] הא דאמר רב יהוד' קורה ארבעה מחד (בבבבבה) ורב נתמן אמר רבה בר אבבה

על רבא מיתר על כן א"ר יהודה * דאפילו קורה משום מחיצה דאורי' טועה היה וליתא דאפילו למ"ד משום מחיצה לא הוי אלל מדרבנן וכן משמע בסוף כל גגות (לקמן 54). דמוכח אצי' לרבה מצבירימא דיתר על כן דשתי מחיצות דאורייתא מדמתיר בקורה מכאן וקורה מכאן אע"א דסבר אצי' דקורה משום מחיצה אלל ודאי לא הוי אלל מדרבנן מיהו יש לדמות לדבריו דרבה קא מומיז דסבר דהיא משום היכר:

קורה

פו.

בג א מיי
פ"ד מהל' עירובין הלכה יד סמנ עשין א טור ש"ע אי"ח סי' שע סעיף ב: **בר ב מיי**
שס הלכה יג וסמנ שס טור ש"ע אי"ח סי' שעא ס"א: **בה ג ד ה ו מיי**
פ"ג מהלכות עירובין הלכה כא ופעי"ו מהלכות שבת הלכה יא סמנ עשין א טו"ש"ע אי"ח סי' שנו סעיף א וסי' שעו ס"א:

‏»‏

רבינו גאמל

ר' עקיבא ונגב ר' היו מכבדים עשירים. והיו דורשין האי קרא ישב עולם, כלומר מי שנתן לו העולם הזה, ישב לפני אלקים בזמן שגומל חסדיו, כדכתיב חסד ואמת מן יצארוהו. ובה בר רב הונא אמר אפי' יחד שמואל תנא דבר הניטל בשבת אוסר ושאינו ניטל בשבת אינו אוסר. פי' אם יש לבעל החצר בבית ההוא זה תפיסת יד. דבי שמואל תנא דבר הניטל בשבת אוסר ושאינו ניטל בשבת אינו אוסר. פי' אם יש לבעל החצר בבית ההוא דבר הניטל בשבת, יתכן שיוזמן לבעל הבית (א ליתול החצר לנטול ב) בשבת. ויטלו לבעל החצר שם תפוסת יד. לפיכך הדר שם אוסר עליו עד שיטעם. אבל [אם] הוא דבר שאינו ניטל בשבת, הואיל ואינו ניטל בשבת (א אין רשות לבעל החצר לאחוזו בית, לפיכך הדר שם אינו אוסר עליו. מתני', ר' שמעון אומר המניח ביתו והלך לשבות אצל בתו אפילו בלילה חצוי אותו אוסר על בני חצו. אמר רב הלכה כר' שמעון ודרוקא בתו. דאמרינן בתו לא שבקא ליה למיפק מטהויה היום. אבל אם הלך לשבות אצל בנו אוסר. שיתכן לו שיבא היום בחצירו. וכל היכא דחיישין דלמא אתי בשבת אסור, מתני', בור שבין שתי חצירות אין ממוליץ ממנה בשבת אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוה י' טפחים כו'. אמר רב הונא למטה דקתני במתני' למטה בבור קרוב למים. למעלה למעלה ממש וזוהו על שפת הבור ממוכו. ורב יהוד' אמר למטה מן המים, כלומר הקנים משוקעין במים למטה מן המים [ט'] טפחים. ונראה הקנים למעלה מן המים טפח. למעלה למעלה מן המים. צריך להיות מחיצת הקנים שהיא י' טפחים נשקעת בתוך המים טפח. פי' חייש רב יהוד' שלא יהיה זה דולה מחצוי הבור והוא רשות חבירו, וכן זה משל זה. לפיכך מצריך ראשי הקנים שיהיו בולטין מן המים למעלה טפח. או חוצבין ראשי הקנים במים טפח. למנוע הרלי מליילך ולחצוב המים מרשות חבירו. (ואי לא) [ואלא] הא דאמר רב יהוד' קורה ארבעה מחד (בבבבבה) ורב נתמן אמר רבה בר אבבה

^(א) אינו מוכן ואולי דל"ל יתכן שדמתן לבעל המצר לטול הספק בשבת ויבטל לבטל ככ"י העמוקין לנטול. ^(ב) אולי ל"ל הוי יש רשות לבעל המצר וכו'.